

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează **ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.**

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează **REDAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35.** — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Răspunderea creștină pentru pace

Intre 8—10 aprilie 1965 a avut loc la Leningrad prima sesiune a Comisiunii teologice a Conferinței Creștine pentru Pace. Au participat reprezentanți ai Bisericilor ortodoxe din Antiohia, U.R.S.S., România și Polonia, ai Bisericii ortodoxe siriene din India, ai Bisericii evanghelice-luterane din R. D. Germană, R. F. Germană, Suedia, Polonia, Uruguay, etc. ai Bisericii reformate din Franța, R. F. Germană, Ungaria, ai Bisericii unite în Iisus Hristos din S.U.A. ș. a. Biserica noastră a fost reprezentată de P. C. consilier patriarhal Gh. Soare, P. C. prof. I. Coman (București) și P. C. prof. Is. Todoran (Sibiu). Toți participanții au fost oaspeții Patriarhiei de Moscova.

Tema principală a sesiunii a fost: „Intruparea lui Iisus Hristos și răspunderea comunității pentru lume”. Ca subteme s-au discutat: „Comunitatea în societatea în neconținută schimbare”; „Problema temeinicirii teologice a acțiunii politice a creștinilor”. Un interes deosebit s-a acordat și temei: „Teologie, istorie, eshatologie”.

Sesiunea a fost prezidată de Dr. Orend van Leeuwen, membru al Bisericii reformate olandeze. Ea a fost deschisă cu un cuvânt al I. P. Sf. mitropolit Nicodim de Leningrad și Ladoga. Din partea Bisericii noastre a prezentat un referat P. C. prof. I. Coman. Toți cei ce au luat cuvântul și întreaga adunare au fost de acord că voia Domnului este ca creștinii să-și exercite răspunderea în toate chestiunile care privesc binele omenirii. Intruparea Fiului lui Dumnezeu obligă

pe creștini să-și zidească gândurile, viața personală și socială pe temelia divină a iubirii și păcii. De aici rezultă marea răspundere a creștinilor pentru pace, condiție esențială a vieții omenesti.

Creștinii nu pot sta nepăsători față de nici o acțiune, care duce la înrăutățirea relațiilor internaționale. Acum ei sînt adinc neliniștiți de situația din Asia sud-estică, unde conflictele locale pot ușor să se transforme în un război mondial. Creștinii trebuie să fie neliniștiți în fața asuprii sociale și rasiale din unele părți ale lumii și în fața încercării de a înăbuși lupta popoarelor pentru libertate. În toate aceste probleme răspunderea creștină trebuie să se arate activă pentru binele popoarelor, pentru pace.

Participanții la ședință au asistat la sfintele slujbe în mai multe biserici ortodoxe din Leningrad. Ei au vizitat Moscova și Leningradul. După încheierea sesiunii s-au dat recepții, una din partea d. W. A. Kurojedow, președinte al Comitetului pentru chestiunile Bisericii Ortodoxe Ruse de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.S., alta din partea I. P. Sf. mitropolit Nicodim de Leningrad și Ladoga.

Ședința Comisiei Teologice a Conferinței Creștine pentru Pace a reafirmat temeiurile teologice ale acțiunii creștine pentru pace și o viață mai bună: intruparea Domnului obligă pe toți creștinii să lucreze solidar, în spiritul iubirii, pentru înlăturarea primejdiei războiului și discriminărilor rasiale, pentru libertatea și bunăstarea popoarelor, pentru pace.

I. T.

Sf. Euharistie și unitatea creștină

Sf. Euharistie este atât o Taină cât și un simbol al unității creștine. Căci cea dintâi Taină ne încorporează în Trupul tainic al Domnului: Biserica, iar cea de-a doua hrănește și desăvârșește această încorporare — întărită prin Sf. Taină a Mirungerii cu darurile Sf. Duh — prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului.

Prin această împărtășire sfântă toți credincioșii creștini se fac părtași ai aceleiași vieți dumnezeiești, ei fiind mădulare ale Bisericii, care este continuarea și plinătatea Domnului nostru Iisus Hristos (I Cor. 10, 15—17).

Ca Taină a împăcării și a unirii cu Domnul nostru Iisus Hristos, prin care se comunică din plin puterea mai presus de fire a dumnezeiescui Har, Sf. Euharistie îi împacă între ei și îi leagă pe credincioșii creștini cu această putere harică, care îi cuprinde în torentul ei pe toți cei ce se împărtășesc cu vrednicie și-i face pe aceștia să fie una, după cum unul este și Domnul Iisus Hristos, cu care se împacă și se unesc.

Prin faptul că — datorită Sf. Euharistii — Domnul nostru Iisus Hristos petrece în noi și noi petrecem în El (I Ioan 2, 6. 8) se înfăptuiește o unitate deplină între Domnul Hristos și credinciosul creștin, care prin El se unește cu Dumnezeu-Tatăl în Sf. Duh. Acesta este rodul mai de seamă al Sf. Euharistii. Prin împărtășirea (după cuviință) frecventă cu Domnul Hristos în această Sf. Taină, noi primim puteri, mulțumită cărora se înnoiește întreaga noastră viață — și prin faptul acesta — se adîncește pînă la plinătate unirea noastră cu Mîntuitorul.

Ca Taină a unității creștine, Sf. Euharistie îi împărtășește pe cei care o primesc cu vrednicie cu puterea de a simți și de a trăi sentimentul unității reale. Căci toți cei ce se cuminecă cu vrednicie se încheagă ca într-un singur trup, temeluind și zidind această unitate nu numai în chip religios-haric, ci și în chip moral și social. Așa se ajunge la o mare familie creștină, străbătută de duhul unității.

Totodată, Sf. Euharistie mijlocește sentimentul solidarității cu toți cei ce sînt mîntuiți prin lucrarea Domnului nostru Iisus Hristos cu care se unesc, cu toți oamenii, cu care se sînt încheind a unitate prin mijlocirea Domnului Hristos și prin împărtășirea de roadele lucrării Sale de mîntuire. Cu atât mai virtuos, cu cît Sf. Euharistie exprimă și în mod simbolic unitatea creștină, unitatea întregii creștinătăți, pe care ne-o putem înfățișa în chipul unei adunări ecumenice, în mijlocul căreia tronează Domnul Iisus Hristos.

Roadele Sf. Euharistii, ca Taină a unității creștine, se produc și se vădese mai întii în comunitățile creștine locale prin împărtășirea tuturor credincioșilor din același Sf. Potir. Și cum împărtășirea din același Sf. Potir, în sinul unei comunități locale este același lucru cu împărtășirea din cuprinsul tuturor comunităților creștine din întreaga Biserică, rezultă că actul împărtășirii constituie — în mod real și văzut — o manifestare a unității creștine.

Că aceasta este semnificația și modul fundamental al Sf. Taine a Euharistiei, este un fapt pe care Sf. Părinți îl exprimă cu convingere. De pildă, frumoasa rugăciune din Didahii cere, între altele, următorul lucru: „Precum această piine era împrăștiată (ca grâu) ... și fiind adunată, a devenit una, așa să se adune Biserica Ta, de la marginile pămîntului în în-părăția Ta!”. Pe de altă parte, Fer. Augustin — talmăcind cu însulețire afirmația paulină de la I Cor. 10, 17: „Un trup sîntem și noi cei mulți, căci toți ne împărtășim dintr-o (singură) piine” — subliniază: „O singură piine”; și ce este această piine unică? Un singur trup (făcut) din multe grăunțe. Gîndiți-vă că piinea nu se face cu un singur bob, ci cu multe... Cît despre Potir..., Apostolul învață destul de limpede... Amintiți-vă cum se face vinul. Multe boabe atîrnă de un ciorchine, dar mustul din boabe se contopește în unitate. În acest fel, Domnul ne-a înfățișat pe noi înșine în El, a voit ca noi să-I aparținem și a consfințit pe altarul Său Taina păcii voasire și a unității noastre”.

Prin unitatea realizată în sinul comunității locale, Sf. Euharistie își răsfrînge roadele sale asupra întregii Biserici. Căci toate mădularele care alcătuiesc Biserica, prin faptul că se află într-o unitate de nedespărțit al cărei izvor de viață este Sf. Duh cu lucrarea Sa — sînt încheiate nu numai într-o unitate locală, ci tocmai prin aceasta se află și într-o unitate cu întreaga Biserică. De unde rezultă limpede faptul că cine se află în comuniune, adică în împărtășire euharistică, cu un preot, cu un episcop ori cu o parohie, se află în comuniune cu Biserica întreagă și — în consecință — întărește unitatea întregului corp al creștinătății.

(Continuare în pag. 2)

Manuscrisele unui preot-copist din Ardeal

În inventarul bibliotecii parohiale din Ighiel — sat aşezat la vreo 14 km nord-vest de Alba Iulia, la poalele Apusenilor —, figurează şi un vechi manuscris bisericesc. De fapt el e o piesă în modestul muzeu parohial înfiinţat de înaintaşul meu în acea parohie, fie iertatul preot Aurel Velea.

Nefiind nicăieri notată provenienţa în Ighiel a acestui manuscris, înseamnă că el se află între cărţile parohiei de mulţi ani.

Acest manuscris venea spre Ighiel din partea Bradului (Brad-Deva), căci la 1672 îl cumpără şi îl dona popii „Mihail” din Bucureşti (Brad) Nistor Magda din Brotuna (Vaţa-Criş), „în pomană mea şi a fraţilor mele, amin”, cum citim în frumos-scrisele rânduri de donaţie.

De la popa „Mihail” din Bucureşti manuscrisul trecea foarte curînd la Ampoiţa (circa 10 km de Alba Iulia, către Zlatna), fiindcă la 1684 el e cumpărat de la popa Ion din Ampoiţa de diacul „ot silo Ighiu Ion” (din satul Ighiu Ion), „diript 2 florinţi”.

Probabil pe la 1692 (cînd, fără pomenire de vreun nume, e notată o nouă mişcare a manuscrisului), îl va fi cumpărat cineva din Ighiel, unde a şi rămas, iată, vreo 270 de ani.

Manuscrisul avînd azi 266 pagini de 19,2 cm×16 cm e legat în table de lemn acoperite cu piele şi a fost folosit vreme îndelungată la slujbe, căci multe din foile lui sînt picate de ceară.

El a fost copiat de „popa Mihaiu” (altul decît popa „Mihail” din Bucureşti), care a trăit probabil tot undeva prin regiunea Bradului, poate mai spre nord.

Ştim să popa Mihaiu a copiat partea cea mare din acest manuscris (anume 236 pagini din cîte are azi manuscrisul), pentru că în biblioteca mitropolitană din Sibiu se mai află încă şi alte manuscrise de-ale lui: Nouă octoihuri mici, nu chiar întregi, şi slujba patimilor din Joia Mare (mai pe scurt). Ori, formatul acestor manuscrise, hîrtia, scrisul, limba lor, arată limpede că toate acestea — în total 761 de pagini — le-am moştenit de la popa Mihaiu. El nu s-a semnat cu numele pe toate acestea decît o singură dată, la sfîrşitul slujbei patimilor, pe care, după însemnarea lui, aflăm că a copiat-o în anul 1647 — deci acum 318 ani.

În manuscrisul din Ighiel avem de la acest harnic preot-copist un fragment din slujba cununiei (după cel dintîi molitvelnic tipărit în romîneşte, cel al diaconului Coresi, la Braşov, în 1564) şi de asemeni un incomplet octoih mic.

Cu privire la fragmentul de cununie din acest

manuscris trebuie să spunem că el aduce, cit poate mai mult, către rînduiala ortodoxă, cuunua din Molitvelnicul lui Coresi, tipărit sub înriuirea calvinilor ce voiau atunci să ne cîştige la legea calvină.

Au fost atunci vremuri de mari frămîntări pentru Biserica ardeleană.

Manuscrisul din Ighiel mai conţine — într-un scris ce nu-i aparţine popii Mihaiu — o parte dintr-un fel de apocalips nebiblic (din pseudo-apocalipsul lui Ioan Bogoslovul) şi cîteva frînturi de rugăciuni, mai ales de la sfinţirea cea mare, de la Bobotează, a apei.

Cît despre octoihurile mici ale popii Mihaiu, ele cuprind fireşte aceleaşi cîntări ale celor 8 glasuri ce se cîntă şi astăzi, la vecerniile de sîmbătă seara şi la utreniile Duminicilor.

Foarte interesant e graiul acestor scrieri vechi, care, prin osteneala unor astfel de preoţi-copişti, contribuiau cu măsură plină, la dezvoltarea limbii noastre, în general.

Aceşti copişti scriau, în zile şi nopţi de migală, şi răspindeau aceste „cărţi” pentru că tiparul nu ajunsese încă să împlinească toate cerinţele de carte bisericească tipărită. Unele cărţi bisericeşti în romîneşte, chiar octoihurile, de pildă, n-a ajuns să fie tipărit decît tîrziu şi, bine înţeles, nu în număr mare după cît s-ar fi cerut. De altminteri, în multe biserici se slujea încă în limba slavonă.

Cu popa Mihaiu, la anul 1647, sîntem într-un moment în care procesul de introducere a limbii romîne în slujbele bisericeşti era larg hotărît, mai ales pentru Ardeal.

Redăm mai jos cîteva cîntări din octoihurile popii Mihaiu, care, deşi, cum am spus, sînt aceleaşi cu cele de azi, prin vechimea graiului au într-insele o adîncă evlavie şi o traică frumuseţe. E ca şi cum prin popa Mihaiu am sta de vorbă şi am simţi toată credinţa strămoşilor noştri de acum peste 300 de ani.

Cîntările pe care le reproducem aci le luăm în ordinea glasurilor. (Cuvintele „vecernie” sau „utrenie” pe care le punem în paranteză după stihurile reproduce au totdeauna în vedere vecerniile de sîmbătă spre Duminică şi utreniile de Duminică, ale glasurilor).

„Cu crucia ta deşertaş blăstemului de pre lemnu, cu îngropăria ta omorâşi lînearia morţii, şi cu scularia ta luminaş rodurile omeneşti, dreptu aceia strigînd ţie, dulce dătătoare Hr(i)stoase D(o)anume slava ta” (vecernie, glas 2).

„Luminaşi toate făpturile, cu învierea Ta

Domnul nostru Iisus Hristos şi înnoţi mereu prin El, noi putem aduce o contribuţie mai rodnică la înfăptuirea în lume a tot ceea ce este lucru bun şi folositor omenerii.

În rugăciunea de după sfinţirea darurilor, Sf. Vasile cel Mare, şi împreună cu el toţi slujitorii ortodocşi — roagă pe Dumnezeu să înceteze dezbinările dintre Biserici. Ceea ce este un fapt cu un adînc înţeles: de aici reiese clar că Trupul şi Singele Domnului se dau — în Sf. Taină a Euharistiei — şi în acest scop: al restaurării unităţii creştine. Acest scop se împlineşte prin iubire.

De iubire atîrnă bucuria vieţii şi fericirea oamenilor. Căci „iubirea este legătura desăvîşirii” (Col. 3, 14). De aceea, a face din iubire puntea de legătură dintre toţi creştinii, dintre toţi oamenii, dintre toate popoarele, este cel mai bineplăcut lui Dumnezeu chip de a răspunde la dragostea pe care ne-o împărtăşeşte din plin Fiul Său în Sf. Taină a Euharistiei. Căci aceasta însemnează împlinirea celei mai mari porunci a Domnului: „Iubiţi-vă unul pe altul, cum v-am iubit şi Eu pe voi... Aceasta vă poruncesc, să vă iubiţi unul pe altul” (Ioan 15, 12, 17).

C. Sirbu

D(o)amne. Şi raiulu iară deschiseş toate făturile te lauda, cîntări pretutindinea aducu-ţi” (vecernie, glas 3).

„Viaţă dătătoare, scularia ta D(o)amne, toată lumina luminaş şi a ta zidire din putredire o chemaş, drept acia dim blăstemulu lui adam i-ai schimbat, cîntăm în toate putearnice slava ta” (vecernie, glas 3; stihovăna).

„Giceţi întru limbi că D(o)mnulu imparăteşte. Cîntaţi D(o)mnului cîntece noao” (Utrenie, glas 3; prochimen).

„Maica ta Hr(i)stoase ceia ce fără sămînţă te-au născutu şi vergură după naştore lu neputredă. aceasta-ţi aducem în rugă Despuitoare în multu m(i)l(o)stive greşia(le)loru iertare ne dăruieşte pururia strigăm cu credinţă, bucură-te adevérité vistiariulu vieţiei(i) (Glas 4, fericiri).

„Tatălu şi Fiulu cu cuvente să i marime şi D(u)hului sîntu să grăim, troiţă sf.(ă)ntă ispăseşte sufletele noastre” (Utrenie, glas 6, fericiri).

„O de tine bucură-se preabucurată toate fapturile, săboarale inge-(re)şti şi rodulu omenească. O s(i)ntită be(se)recă raiu cuvântat. lauda fecioareloru.

„Adecă acmu ce e mai bine şi mai frumos ce să lăcuiască fraţii împreună, acestora au făgăduitu D(o)mnulu viaţa veaciloru” (Utrenie, glas 8; antifon).

„Ascultă adame şi te bucură evvo. că v-aţi dezbrăcat nainte amîndoi şi cu prilezitură luo voi prădătoriulu. ce cu chinulu lui H(risto)s deşertă-se” (Glas 8, fericiri).

„Că au luat D(o)mnulu meu Mariia dzise. la mormăntu curse Simonu Pătru şi altu uceric a lui H(risto)s ce-l iubia. curseră îmbi=amîndoi, ambii, n.n.) şi aflară veşmentele de înlontru înseş dzăcând la cap ce era lepedeui însuş dreptu acia iară, tăcură. până pre H(risto)s vădzură” (Svetilna 7-a).

„Adecă întunearecu e, şi e de demăriaţă. ce la mormăntu stai Marie multu întunearecu ai la mentia ta-de întrebi unde iese pus I(isu)s. ce vedzi cum curseră ucenicii, cum cu veşmentele şi cu lepedeulu învieria, aflară. şi pomeniră ce iese scris de această. cu ei şi printru ei, şi noi creadem şi cîntăm ţie, dătătoriulu vieţiei Hr(i)stoase” (Stihira Evangheliei a 7-a a învierii).

Pătruns odată în farmecul acestui străvechi grai bisericesc de o cuceritoare naturală şi prospeţime, uşi de oboseala pe care o întâmpini, în chip firesc, în parcurgerea unor astfel de texte vechi, ştiut fiind că adeseori astfel de texte, ca şi acestea ale popii Mihaiu, sînt scrise fără nici o pauză între cuvinte.

Iar pentru că am reproduş aci numai cîntări din octoih, carte în serviciul strănei, de încheiere, reproducem deasemeni pentru cei de la stranele bisericilor noastre — dar, de fapt pentru noi toţi cei din slujba Domnului —, un îndemn scris de popa Mihaiu între sedănele glas. 8 (la utrenie) pe mss. din Ighiel, p. 205: „Să stea în talpe să nu se radzeme, până va cînta”.

E asta şi porunca unui respect străbun pentru slujba Domnului pe care o slujim.

Pr. Ioan Turcu

Sf. Euharistie şi unitatea creştină

(Continuare din pag. 1)

Nu trebuie să scăpăm, însă, din vedere faptul că tot de aici rezultă încă un alt adevăr de mare însemnătate practică, şi anume: cine nu este în comuniune cu biserica locală sau cu o oarecare comunitate a Bisericii, acela este în afara comuniunii cu Biserica întreagă. Ceea ce însemnează că cel ce se exclude — printr-o atitudine creştină care atrage după sine excomunicarea — din comuniunea locală, se exclude totodată din sinul Bisericii întregi. De asemenea, mai rezultă indirect că dezbinarea, pe care o produce un credincios creştin în sinul comunităţii sale locale, se răsfîrge asupra întregii Biserici. asupra întregului corp de credincioşi creştini.

Unindu-ne cu Domnul Hristos în Sf. Taină a Euharistiei, ne facem părtaşi de dragostea pe care El o are faţă de toţi oamenii. Dar ca părtaşi ai dragostei depline a lui Hristos, trebuie să împărtăşim şi noi — din parte-ne — semenilor noştri — dragoste. Cu atît mai virtos, cu cît prin frecvenţa împărtăşire după vrednicie cu Trupul şi Singele Domnului, în Sf. Euharistie, se înmulţeşte necontenit puterea noastră de slujire a semenilor. De unde rezultă că uniţi în

Partea cea bună

Parcă îl vedem pe Mîntuitorul, străbătînd Ierihonul. Din cauza mulţimii însă şi a staturii sale mici, Zaheu vameşul nu putea să-l vadă. Se urcă într-un pom. Cînd Iisus trece prin dreptul lui îi strigă: „Zaheu, grăbeşte-te şi dă-te jos, căci astăzi, trebuie să rămîn în casa ta” (Lc. 19, 5). Urmează intrarea Mîntuitorului în casa lui Zaheu, la care toţi murmurau „că a intrat să poposească la un om păcătos”. În timpul acesta, Zaheu mărturisea Mîntuitorului: „Iată jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor şi dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva întorc împă-

trit", la care Iisus spune: „Astăzi s-a făcut mîntuirea casei acesteia” (Lc. 19, 9).

Observăm aci. două atitudini: Una a Mîntuitorului, care avînd în vedere dorința vameșului Zaheu de a-l vedea, intră la el, unde mai iese la iveală altă parte bună: smerenia, sinceritatea și dorința mare de mîntuire a acestuia. A doua atitudine este a celorlalți, care avînd în vedere purtarea vameșilor în general și poate a lui Zaheu din trecut, vedeau în el un om atît de rău, de păcătos, încît și cel care intra să poposească la el în casă, era socotit păcătos, om rău.

Să observăm atitudinea Mîntuitorului și în alte împrejurări.

1. La fîntina lui Iacob, Iisus Hristos stă de vorbă cu samarinceană, spre marea mirare a ucenicilor, pentru ca apoi să iasă la iveală dorința de mîntuire a acesteia, încît pe dată și pînă la moarte devine ucenică a Mîntuitorului: „Și mulți dintre samarineni din acel oraș au crezut într-însul pentru cuvîntul femeii” (In. 4, 39). De altfel samarinenilor, cu care iudeii erau în ceartă și pe care îi acuzau de tot felul de păcate, Iisus Hristos le dă un nume bun peste veacuri, prin pilda samarinceanului milostiv, făcînd din cuvîntul samarincean, care pînă atunci era nume ponegrit, un cuvînt cu cel mai frumos cuprins: om milostiv, plin de milă, plin de iubire.

2. Femeia păcătoasă pe care cărturarii și fariseii o credeau vrednică numai de moarte, prin atitudinea de bunătate și iertare pe care i-o dă Mîntuitorul, devine întii rîvnitoare a credinței și apoi uceniță a Lui, dovedindu-se și prin aceasta, că El a venit ca lumea „să aibă viață și încă din belșug” (In. 10, 10).

3. Chiar fariseilor și celor care pentru multe lor păcate și patimi sînt muștrați cu asprime, mai ales în cap. 23 de la Matei, Mîntuitorul le găsește totuși și unele părți bune: „Deci toate cite vă vor zice vouă faceți-le și păziți-le” (Mt. 23, 3).

4. În cei care l-au răstignit, Mîntuitorul nu vede numai răutate, ci și bunătate, pe care împrejurările, neștiința lor au înăbușit-o: „Iartă-le lor că nu știu ce fac”, se roagă El pentru aceștia. Prin aceste cuvinte, Iisus vede în toți aceștia, nu niște oameni, care fac rău din răutate, ci pentru că nu știu ce fac, căci dacă ar ști nu ar face acest rău. De altfel, cîți dintre aceștia nu vor fi făcînd parte dintre cei 3.000 și apoi 5.000, care s-au botezat în zilele Cincizecimii, cînd va fi ieșit la iveală ce va fi fost bun din ei!

5. În Evanghelia de la Luca, cap. 10, Marta acuză pe Maria că n-o ajută, rugînd pe Mîntuitorul s-o sfătuiască s-o ajute în muncă. Sigur că Marta se aștepta și la o laudă din partea Mîntuitorului: că ea a pregătit toată masa și la o muștrare a Mariei, care în loc să facă la fel, a stat numai, ascultînd pe Mîntuitorul. Ea va fi rămas surprinsă de răspunsul Mîntuitorului, care laudă hărnicia Martei, dar scoate la iveală și „partea cea bună” a Mariei și deci n-o înfruntă, cum ar fi dorit Marta.

Din toate aceste exemple, am văzut cum Mîntuitorul caută să facă în așa fel, încît să dezvolte „partea cea bună”, ca la un moment dat, această parte bună să înlocuiască păcatul sau patima rea. În cazul vameșului Zaheu, partea cea bună din el: dorința de mîntuire, smerenia, sinceritatea, dărnicia, avea să înlocuiască dorința de parvenire pe căi necinstite, înșelăciunea, zgîrcenia, slăbiciuni de pînă atunci.

„Dumnezeu vrea ca toți oamenii să se mîntuiască și să vină la cunoștința adevărului” (I Tim. 2, 4), spune Sfînta Scriptură. Asta înseamnă că fiecare are în el o sămînță de bunătate, care să-l facă vrednic de mîntuire, căci fără aceasta nu s-ar putea mîntui. Deci fiecare dintre noi are o virtute, un talent, o vocație, sau altceva, cu care poate face bine semenului și cu care poate fi de folos lui, familiei sale, sau în general societății din care face parte.

Ne ajutăm de cînd ne-am pomenit unii cu alții, ne bucurăm împreună. Dar cînd vorbim unul cu altul vorbim pe celălalt de rău. De ce? Pentru că acest „celălalt” a făcut o greșală, sau numai a spus cineva că a făcut și de atunci vedem în el un om rău și de aceea îl ocolim, îl nesocotim. Cînd e vorba însă, să apreciezi o faptă bună a sa, un talent, o virtute, pe aceea nu vrei s-o vezi, nu vrei s-o iei ca exemplu pentru tine, sau s-o dai ca pildă pentru semenul tău.

Este adevărat că bunătății nu i se răspunde totdeauna cu bunătate, iubirii cu iubire. Iubirea însă acceptă jertfa pentru binele semenului. Această jertfă a iubirii, cite roade a dat peste

veacuri? Chiar și momentan a dat la iveală anumite virtuți ascunse, anumite regrete, care au schimbat viața unor oameni dintr-odată: „Iar sutașul văzînd cele ce s-au făcut a mărit pe Dumnezeu și a zis: Cu adevărat omul acesta drept a fost. Și toată mulțimea care venise la această privede și văzuse cele întîmplate s-a întors acasă, bătîndu-se în piept” (Lc. 23, 47—48).

În relațiile dintre noi, să ne privim, să ne purtăm unii cu alții cum a privit și s-a purtat Mîntuitorul. Și așa va ieși la iveală din fiecare partea cea bună, care dezvoltată, va face ca lumea să aibă pace și viață și încă din belșug (In. 10, 10).

Pr. Ioan Graure

ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

Despre Înălțarea Domnului la cer vorbesc sîinții evangheliști Marcu și Luca. Cel care dă amănunte mai multe este Sf. Luca, în capitoul întii din Faptele Apostolilor. De acolo vedem că Mîntuitorul a mai stat pe pămînt, după Înviere, încă 40 de zile, ca să-i încredințeze pe ucenici despre învierea Sa și să le dea ultimele învățături despre împărăția Sa. În ce privește învățăturile, le spusese înainte de patima Sa: „Mai am multe să vă spun, dar nu le puteți purta acum” (In. 18).

Învierea Domnului era un fapt atît de extraordinar, mai ales în urma umilirilor, la care se lăsase Domnul supus, pe Golgota, că Apostolilor li s-a părut vestea adusă de femeile mironosițe ca o „aiurare”, deși fuseseră martori la învierea lui Lazăr și văzuseră înviat pe fiul văduvei din Nain și pe fiica lui Iair, și deși în mai multe rînduri, Mîntuitorul le prevestise patima, moartea și învierea Sa.

Golgota fusese însă parcă un burete, care le ștersese din minte toate aceste fapte și cuvinte. De aceea la prima arătare, după Înviere, Domnul îi muștră „pentru impietirea inimii, că pe cei ce l-au văzut înviat, nu i-au crezut” (Marcu 16, 14).

Celor doi călători, Luca și Cleopa, pe drumul spre Emaus, tot muștrare le face, Iisus, călătorul necunoscut, cînd le zice: „O, nepricepuților și zăbavnici cu inima a crede toate cele ce au grăit prorociei! Nu trebuia oare Hristos să pătimească acestea și să între într-o slavă sa? Și începînd de la Moise și de la toți prorociei, le-a tilcuit cele scrise pentru el în toate scripturile” (Lc. 24, 25—27).

La prima arătare, după Înviere, în camera în care stăteau cu ușile încuiate, de frica iudeilor, ucenicii s-au spăimîntat și s-au tulburat, și fiindcă li se părea că văd duh, Mîntuitorul le-a arătat mîinile și picioarele și coasta sa și le-a spus: „pipăiți-mă și vedeți, că duhul nu are carne și oase, cum vedeți că am Eu” (Lc. 24, 39).

Le-a cerut apoi ceva de mîncare și ei i-au dat o bucată de pește fript și dintr-un fagur de miere „și luînd a mîncat înaintea lor”.

După aceea le-a spus:

„Acestea vi le-am grăit Eu, cînd eram cu voi, că trebuie să se împlinescă toate cele scrise despre Mine în legea lui Moise și în proroci și în Psalmi. Atunci le-a deschis lor mintea, ca să înțeleagă scripturile” (Lc. 24, 44, 45).

Tot pentru încredințarea învierii Sale, a făcut și minuni ca aceea a pescuirii minunate, de la marea Tiberiadei, cînd ucenicii la cuvîntul Mîntuitorului, au aruncat mreaja și au prins 153 de pești mari. Iar cînd au ieșit pe uscat, au văzut piine și jăratec întins și pe jăratec pește. Iisus le-a zis: „Veniiți de prinziți”. Și nimenea din ucenici nu îndrăznea să-L întrebe: „Cine ești Tu?, știînd că este Domnul” (In. 21, 9—12).

După ce i-a încredințat pe ucenici de adevărul învierii Sale, după ce le-a dat noi învățături despre împărăția Sa, atunci Domnul s-a despărțit de ei și s-a înălțat de pe pămînt la cer, într-o slavă Sa.

— Locul despărțirii este prea cunoscut de ucenici. Este în afară de Ierusalim, în Betania, pe muntele măslinilor.

— Ucenicii mai pun o ultimă întrebare, înregistrată de Sf. Luca, în Faptele Apostolilor:

„Doamne, oare în vremea aceasta vii să statornicești din nou împărăția lui Israel?”.

Și Domnul le răspunde: „Nu-i treaba voastră să știți vremile sau soroacele, pe care Tatăl le-a hotărît prin puterea sa; ci veți primi putere cînd se va pogori Duhul Sfînt peste voi, și-mi veți fi martori în Ierusalim și în toată Iudeia și Samaria și pînă la marginea pămîntului” (Fapt. 1, 7, 8).

Iar de la cei doi îngeri care apar după Înălțare, aud aceste cuvinte:

„Acest Iisus, care s-a înălțat de la voi la cer, așa va veni, cum l-ați văzut mergînd la cer” (Fapt. 1, 11).

Și s-au întors la Ierusalim cu bucurie mare. O despărțire cu bucurie!

Ei s-au întors bucuroși, pentru că Iisus, cel înviat, s-a înălțat într-o mîrire dumnezeiască, dar și pentru cuvîntul îngerilor că Iisus va veni și pe lingă aceasta, bucuria lor era alimentată și de făgăduința venirii Sf. Duh, care îi va lumina și îi va întări.

Deci ei nu trebuie să se ocupe de timpul cînd va veni Iisus, ci să lucreze în via Domnului.

De altfel nu putem fixa o dată cînd va veni Domnul, fiindcă nu ne dă voie textul sfînt al ultimelor sale cuvinte dinainte de înălțare.

Sf. Petru, care răspunde unor frămîntări pe tema sfîrșitului lumii, spune următoarele:

„Dar un lucru, iubitorilor, nu trebuie să vă fie ascuns, și anume, că la Domnul o zi e ca o mie de ani și o mie de ani ca o zi. Domnul nu întîrzie a împlini făgăduințele” (II Petru 3, 8). Deci este o mare greșală să fixăm data venirii Domnului. E sigur că va veni, dar cînd va veni nu știm.

Domnul nu întîrzie a împlini făgăduințele. ...Cum toată Scriptura s-a împlinit în legătură cu viața Sa pe pămînt, așa se va împlini și făgăduința îngerilor, la înălțare: „Acest Iisus va veni”, făgăduință pe care o mărturisim cu fiecare crez: „Și iarăși va să vie să judece vii și morții”.

Să nu ne pierdem, dar, vremea cu gîndul la timpul cînd va veni, ci să ne facem datoria în viața aceasta după voia Domnului, arzînd în candela vieții noastre în permanentă untelele faptelor bune, al iubirii și păcii. În felul acesta vom fi pururea pregătiți să-l primim pe Domnul, Cel ce răsplătește fiecăruia după faptele sale.

Pr. I. Sanda

Locul mîntuirii noastre

Mîntuirea nu atîrnă de locul unde ne aflăm, ci de împlinirea voii lui Dumnezeu. „Oriunde vei merge pe Dumnezeu să-l ai înaintea ta totdeauna”, zicea Sfîntul Antonie cel Mare către un frate ce voia să știe prin ce ar putea el să-i placă lui Dumnezeu. Aceste cuvinte nu îndrumază către un loc oarecare de la care să aștepte cineva mîntuirea, ci arată o lucrare menită să fie împlinită „oriunde vei merge”, deci în orice loc se află cel ce dorește să se mîntuiască.

Ucenicul cuviosului Daniil, nemulțumit pentru faptul că adeseori trebuie să petreacă, împreună cu părintele său, afară de chilia liniștită, a întreat pe povățuitorul său: „Părinte, noi cînd ne vom mai liniști la chilie?”. La această întrebare, cuviosul Daniil a răspuns: „Cine ia pe Dumnezeu de la noi? — Dumnezeu este și în chilie și afară de chilie”.

Răspunsul dat de cuviosul Daniil aduce aminte de cuvintele Psalmistului, care, vorbind cu Dumnezeu, în rugăciune, zicea: „Unde mă voi duce de la Duhul Tău și de la fața Ta unde voi fugi? de mă voi sui în ceruri, acolo ești; de mă voi coborî în iad, și acolo ești? De voi zbură pe aripile zorilor și mă voi muta la marginile mării, și acolo mă va povățui mîna Ta și dreapta Ta mă va sprijini” (Ps. 138, 7—9).

La fel gîndea și sfîntul Apostol Pavel, care învăța: „Vreau ca bărbații să se roage în tot locul” (I Tim. 2, 8).

Luminat de lumina cunoștinței de Dumnezeu, care strălucește în dumnezeieștile Scripturi, sfîntul Ioan Gură de Aur și-a format convingerea că „de vei avea mintea curată de patimile cele necuvioase, măcar și în tîrg de ai fi, sau în cale, sau și pe mare, ori în gazdă, sau oriunde ai fi, vei putea să te rogi lui Dumnezeu și să dobîndești cererea ta”. Aceasta cu atît mai mult cu cît „nu de glas este trebuință, pe cît de gîndire; precum nici de întinderea mîinilor, ci de întinderea și osîrduirea sufletului; nici de starea trupului în vreun fel oarecare, ci de cuget. Pentru că, măcar afară de biserică de ai fi, strigă: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”. „Deși nu miști buzele, dar strigă cu mintea, pentru că Dumnezeu ne aude chiar și cînd noi tăcem. Nu locul, ci ținta se caută. Oriunde ai fi, rugă-te”.

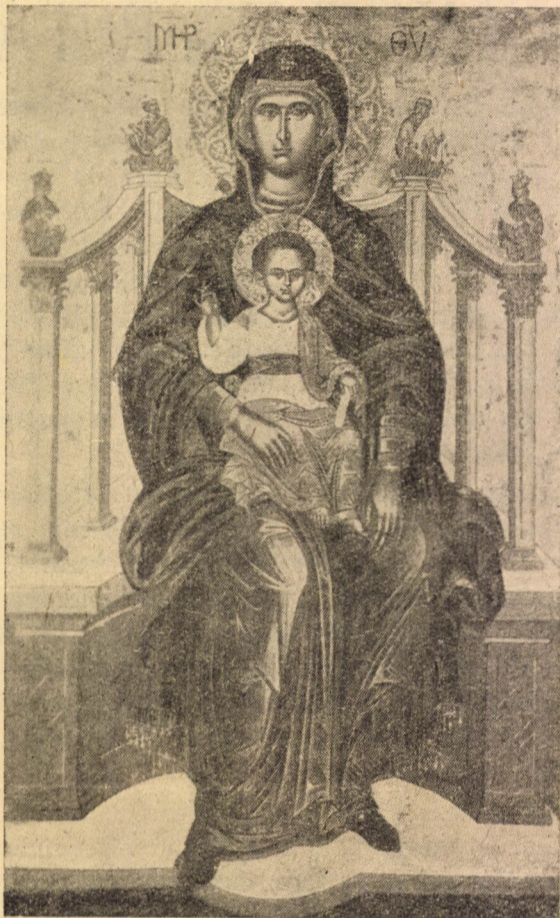
Dar știut este că Domnul nostru Iisus Hristos a arătat drept cale ce duce la Viață, împlinirea poruncilor lui Dumnezeu (Matei 19, 17), și a nume, a tuturor poruncilor (Matei 28, 20; Luca 17, 10). Prin urmare, cînd ne gîndim la locul mîntuirii noastre, noi trebuie să avem în vedere nu, simplu, puțința de a ne ruga ci puțința de a împlini în el toate poruncile lui Dumnezeu.

Sfîntul Ioan Gură de Aur, ca „Mare Dascăl și Ierarh”, cum îl numește Biserica, scoate din rălăcire pe cei ce erau ispitiți a crede că mîntuirea ar fi cu puțință numai trăind în locurile cele liniștite, departe de zarva și învălmășala pe care o prezintă viața de toate zilele. Către unii ca aceștia fiindu-i cuvîntul, sfîntul Ioan Gură de Aur zice așa: „În știință să ne fie cum că nu ne va mîntui pe noi locul, dacă nu vom face voia lui Dumnezeu, ci pe fiecare mintea cea cu bunăvoință către Dumnezeu (il duce la mîntuire). Pentru că nu este ajutor din dregătorie cea cinstită, nici din locul cel sfînt, celui ce nu face porunca lui Dumnezeu. Deoarece care dregătorie este mai mare decît aceea a lui Adam, — nemuritor fiind acela? Sau ce loc este mai frumos decît raiul, din care a fost izgonit Adam, călcînd porunca lui Dumnezeu? Sau ce este mai de ocară decît gunoii, în care șezînd, Iov a pă-

Rugăciunile Sfinților

Sf. Liturghie și toate rugăciunile sau ierurgiile făcute de preot pentru credincioși se încheie cu această ultimă invocare: „Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, miluiește-ne pre noi”. Adică, ne rugăm lui Dumnezeu ca să ne ierte pe noi, pentru rugăciunile Sfinților.

Despre buna mijlocire a sfinților și a dregătorilor, pe lîngă Dumnezeu, sîntem încredințați din faptele relatate de Sf. Scriptură. Sfinții Apostoli se roagă pentru femeia cananiană și Mintuitorul vindecă pe fiica bolnavă a acesteia (Mt. 15, 23).

Sf. Fecioară spune Fiului său și Dumnezeului nostru, la nunta din Cana, că mesenii „vin nu au” și Mintuitorul, la rugăciunea Maicii Sale, transformă apa-n vin. Sf. Iacob, vorbind despre Sf. Ilie, spune că „mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului” (Iacob 5, 16).

Intr-adevăr, Sf. Ilie, prin rugăciunea sa către Domnul, aduce belșug în casa văduvei din Sarepta, îi înviază fiul mort, etc.

Sfinții se roagă neîncetat, așa cum îi sfătuieste Sfîntul Pavel pe creștinii din Tesalonie: „rugăți-vă neîncetat” (I Tes. 5, 7) și cum lasă poruncă Mintuitorul, cînd spune, în Evanghelie, apostolilor „să se roage pururea”.

Rugăciunea Sfinților este stăruitoare. Sf. Ilie se roagă de șapte ori pînă să vină ploaia. In ru-

găciunile noastre din biserică, îndeosebi la Sfînta Liturghie, auzim mereu repetîndu-se „iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm”. În taina Sfîntului Maslu, rugăciunea „Părinte Sfînt” pentru sfințirea untdelemnului este zisă de șapte ori de către preoți. (Și rugăciunile Bisericii sînt făcute de Sfinți, practicate de ei și moștenite de noi, cu obîrșie apostolică, în frunte cu Sfînta Liturghie).

Rugăciunea Sfinților este făcută din toată inima, dintr-o inimă plină de dragoste fierbinte către Dumnezeu și către oameni. În Evanghelie, ne arată Mintuitorul ce fel trebuie să fie dragostea pentru Dumnezeu: „Cine are poruncile mele și le păzește, acela este cel care mă iubește” (In. 14, 21). Sfinții au împlinit poruncile și L-au iubit pe Invățătorul lor, urmîndu-l pilda pînă la sacrificiul vieții lor. Unul dintre sfinți — Sfîntul Simeon Noul Teolog —, spune despre Sfinții dinaintea lui, că așa s-au apropiat de Dumnezeu, prin pilda vieții lor „că Dumnezeu vorbește cu ei ca cu niște prieteni ai Lui adevărați”. (Rugăciunea VII-a pentru Sf. Impărășanie).

În virtutea acestei prietenii cu Dumnezeu rugăciunile Sfinților sînt de folos pentru noi și după ce ei s-au pristăvit.

Cu sufletul ei viețuiesc în ceruri și se roagă pentru noi Domnului. Trupurile lor însă au rămas la temelie Bisericii lui Hristos, și pînă astăzi nici o jertfă liturgică nu se face, decît pe un altar cu sfînte moaște, pe care se află și antimisul cu o inimă parte din sfîntele moaște.

Dar și cuvintele cu care ei s-au rugat lui Dumnezeu ne sînt moșteniri tot atît de sfînte și cu aceste cuvinte ne rugăm și noi azi și ținem la ele.

De aceea, pe lîngă rămășițele sfînte ale trupurilor lor, așezate pe altarele tuturor bisericilor, Sfînta Liturghie cu toate rugăciunile ei, ca și cîntările, cîntate de preoți și credincioși, sînt opera Sfinților. Cu cuvintele cu care Sfinții s-au rugat lui Dumnezeu și cu cîntările de laudă, pe care ei le-au cîntat, se roagă și proslăvesc pe Dumnezeu, credincioșii Bisericii noastre. Pentru că ne rugăm cu rugăciunile lor, de aceea îndrăznim să invocăm îndurarea bunului Dumnezeu să fim și noi auziți, cum Sfinții au fost totdeauna auziți, ca viața noastră și viața lumii întregi să se desfășoare în pace, dragoste, bucurie, cu belșug în cele sufletești și în cele de trebuință trupului.

De aceea toate ierurgiile le încheiem cu această scurtă și ultimă rugăciune: „Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisus Hristoase, Dumnezeu nostru, miluiește-ne pre noi”.

Pr. I. Sanda

zît poruncile lui Dumnezeu, și în rai s-a sălășluit? Iară Saul în împărăție fiind și în palate de mult preț, însă și viața aceasta a pierdut-o și nici pe cealaltă nu a cîștigat-o. Lot, în Sodoma (cea plină de fărădelege), făcînd poruncile lui Dumnezeu, s-a mîntuit și cunună cu sfinții a luat. Deci de va zice cineva că nu se poate mîntui în lume, avînd femeie și copii, unul ca acela cu nebunie se înșală pe sineși, că pretutindeni ne primește Dumnezeu, dacă facem poruncile Lui. Pe cînd locul pe nimenea nu mîntuiește, nici nu osîndește; ci pe fiecare faptele sale sau îl osîndesc sau îl mîntuiesc”.

La unele ca acestea gîndind, au înțeles iubitorii de Dumnezeu că, nici Mintuitorul nostru Iisus Hristos n-a arătat vreun loc oarecare ce ar asigura mîntuirea celor ce petrec acolo, ci a

arătat doar calea mîntuirii, întru împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, care cu puțință este a le împlini omul în orice loc în această lume, căci mîntuirea nu este legată de locul petrecerii noastre, ci de însăși ființa noastră. Nu locul, ci creștinul împlinește poruncile. Nu locul îl sfințește pe om, ci omul sfințește locul.

Locul mîntuirii noastre este locul în care ne este dat să viețuim.

Cu gînduri ca acestea în minte, să căutăm fiecare ca, în locul în care ne găsim, să înmulțim rugăciunea și silința ca să împlinim voia lui Dumnezeu, să fim „făcători de pace”, să căutăm binele tuturor, să muncim cu drag și spor, fructificînd „talantii” pe care ni i-a dat Dumnezeu.

Ierodiaconul Teofil